

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
Logistiikkaosasto
Kirjaamo
PL 69
33541 Tampere

Päätös merialueen tutkimussuunnitelman hyväksymisestä

ASIA	Puolustusvoimien Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen merialuetutkimuksen suunnitelman hyväksyminen kalataloudelliselta osalta.
HAKIJA	Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
ASIAN VIREILLETULO	Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on 6.5.2026 toimittanut Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle hyväksyttäväksi kalataloudelliselta osalta esityksen Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen merialuetutkimuksen suunnitelmaksi.
TOIMINTA	Lohtajan ampuma- ja harjoitusalue on otettu käyttöön vuonna 1952. Alueen pääkäyttäjä on ilmatorjunta-aselaji. Ilmatorjuntaleireillä on ammuttu lähes kaikilla ilmatorjunnan käytössä olleilla tykkikalustoilla. Vuosina 1952–1992 leireillä oli käytetty yli kolmeakymmentä erilaista ilmatorjunta-asetta. Lohtajan ampuma- ja harjoitusalue on ainoa Suomessa sijaitseva alue, jossa voidaan ampua kaikilla ilmatorjuntaan käytettävillä asejärjestelmillä, sekä pitää kaikkien puolustushaarojen yhteistoimintaharjoituksia. Ilmatorjunnan asejärjestelmillä ammutaan eri etäisyyksillä ilmassa liikkuviin maaleihin. Ilmatorjuntatykeillä ammutaan myös maalla tuliasemien ja meren välissä sijaitseviin kiinteisiin maaleihin. Alueella ammutaan myös kranaatinheittimillä, panssaritorjunta-aseilla ja muilla jalkaväen aseilla. Rannikkotyökistön ammunnat alueella ovat loppuneet.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Esitetty merialueen tutkimussuunnitelma perustuu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 24.10.2023 antamaan lupapäätökseen nro 125/2023 (dnro LSSAVI/8959/2020) ja sen lupamääräykseen 26).

Lupamääräyksen 26 mukaan) toiminnanharjoittajan on tehtävä merialueen laaja tutkimus Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen edustan merialueen ampumasektorialueella, mukaan lukien alue, joka sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä rannasta merelle päin. Tutkimuksessa on selvitettävä raskaiden aseiden ampumatoiminnan ja räjäytysten vaikutuksia merenpohjan sedimenttiin, pohjaeläimistöön sekä kaloihin, niiden lisääntymiseen ja kalatalouteen. Tutkimuksessa on selvitettävä myös toiminnasta merenpohjaan päätyneiden ammuksien, maalilennokkien,

maalilaitteiden ja maalitaulujen osien määrää kaikuluotaustutkimuksella tai muulla vastaavalla menetelmällä sekä niiden vaikutuksia.

Merialueen ampumasektorin alueelta tulee ottaa merenpohjan sedimentistä näytteitä yhteensä vähintään 12 eri pisteestä. Tutkimuspisteitä tulee sijaita ainakin ammutasektoreilla ja muilla sellaisilla alueilla, joille ammuksia arvioidaan eniten päätyneen. Alueen pohjaeläimistö tulee kartoittaa myös tässä yhteydessä. Lisäksi ampumatoiminnan vaikutusalueen ulkopuolisilta merialueilta tulee ottaa kontrollinäytteitä, joita voidaan käyttää ampumasektorin tutkimustulosten vertailuun.

Sedimenttinäytteistä tulee tutkia orgaanisen hiilen ja saviaineksen määrä ja pH sekä ainakin seuraavat haitta-aineet:

- Räjähdysaineet ja niiden hajoamistuotteet, ruudin ainesosat (20 yhdistettä)
- Metallit (alumiini, antimoni, arseeni, elohopea, kadmium, koboltti, kromi, kupari, lyijy, nikkeli, sinkki, vanadiini)
- PAH-yhdisteet (16 yhdistettä)
- Organotinayhdisteet (TBT ja hajoamistuotteet, TPhT)
- Öljyhiilivedyt (C5-C40)
- BTEX-yhdisteet ja
- MTBE

Pohjasedimentin mahdollisia ekologisia haittavaikutuksia tulee tutkia vähintään seuraavilla ekotoksisuustesteillä: valobakteeritesti, levätesti, hankajalkaisten akuutti toksisuus 48 h (hankajalkaistesti) ja kalojen akuutti toksisuus, 96 h (kalatesti).

Tulosten pohjalta on arvioitava toiminnan vaikutuksia mm. vedenalaiseen Natura luontoarvoihin, pohjaeläimistöön, kaloihin ja niiden lisääntymiseen, kalatalouteen sekä mahdollisuuksia poistaa merenpohjaan mahdollisesti päätynyttä ammusromua ja maalilaitteiden ym. osia. Merialueen laaja tutkimus on tehtävä kolmen vuoden kuluessa päätöksen antamisesta ja tutkimustulokset johtopäätöksineen on toimitettava heti niiden valmistuttua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle ja Kokkolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tutkimussuunnitelma on toimitettava hyväksyttäväksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja kalatalouden osalta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen tutkimuksen suunniteltua ajankohtaa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen voivat muuttaa tai täydentää esitettyä tutkimussuunnitelmaa. Tutkimuksen tulosten perusteella Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus voi edellyttää tarvittaessa merialueen tarkkailua jatkossa tai määrätä muista tarvittavista jatkotoimista. Tutkimustulosten perusteella Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen voi edellyttää tarvittaessa kalatalouteen liittyvää tarkkailua jatkossa tai määrätä muista tarvittavista jatkotoimista.

Tutkimussuunnitelma koostuu Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen edustalla ja matalammalla ranta-alueella tehtävistä luotauksista, sekä pohjasedimentin tutkimuksista.

Luotauksen tutkimuslinjat on kohdistettu kalaston ja kalastuksen kannalta olennaisille alueille. Alueen laajuus huomioiden koko ranta-alueetta ei ole mahdollista luodata. Tarkemmat luotaukset toteutetaan alueilla, joihin ympäristöluvan ampumatoiminta on voinut vaikuttaa. Lisäksi tarkempia luotauksia kohdennetaan paikallisilta kalastajilta saatujen tietojen mukaisille rannan kalastusalueille. Muualla ranta-alueen luotaukset toteutetaan harvennetuilla luotauslinjoilla. Ranta-alueen luotauksen toteutukseen vaikuttaa voimakkaasti vallitseva veden korkeus ja muuttuva hiekkapohja, joten tutkimuslinjoja ei voida suunnitella tarkasti etukäteen.

Sedimenttitutkimuksessa selvitetään tutkimusalueiden sedimentin mahdolliset haitta-ainepitoisuudet, biotoksisuus ja pohjaeläimet. Työn tarkoituksena on selvittää Puolustusvoimien toiminnan mahdolliset vaikutukset tutkimusalueen sedimenttiin ja erityisesti arvioida vaikutuksia kalakantoihin ja kalojen lisääntymiseen. Sedimenttitutkimukset on rajattu ampumatoimintojen vaikutusalueille. Tutkimuspisteet on sijoitettu rantamerialueelle paikkoihin, joissa ampumatoimintojen vaikutukset kaloihin ovat todennäköisimpiä. Pisteiden sijoittelussa on huomioitu alueen eri kalalajien lisääntymisalueiden sijainti sekä kalastajilta saadut tiedot yleisimmistä kalastuspaikoista. Vesialueille suunnitellut sedimenttitutkimusalueet (arvioidut toiminnan vaikutusalueet ja kalojen lisääntymisalueet) on tutkimussuunnitelmassa jaettu neljään osa-alueeseen. Lisäksi yksi osa-alue C on ns. kontrollipisteiden alueet, jonne ei arvioida olevan kohdistunut toiminnan vaikutuksia (ei ole ampumasektorilla). Kontrollialueet C ovat kuitenkin kalojen lisääntymisaluetta. Yhteensä rantamerialueelle sijoitetaan 15 tutkimuspistettä, joista 3 on kontrollipisteitä.

Tutkimukset toteutetaan kesäkuun viimeisellä viikolla 2026.

LOUNAIS-SUOMEN ELINVOIMAKESKUKSEN RATKAISU

Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy esitetyn tutkimussuunnitelmaehdotuksen kalataloudelliselta osalta seuraavilla muutoksilla ja tarkennuksilla:

- Tutkimusraportista tulee selvästi käydä ilmi eri kalalajien lisääntymisalueiden sijainnit alueella, esim. kartta.
- Raportissa tulee olla tarkempi kuvaus alueen kalastosta, kalojen lisääntymisalueista sekä kalastuksesta.
- Raportissa tulee arvioida luotettavasti haitta-aineiden vaikutusta alueen kalakantoihin, kalojen lisääntymiseen sekä kalastukseen.
- Raportissa tulee arvioida haitta-aineiden kertymistä kaloihin.

Päätös
28.5.2026
Asiatunnus LOU/4053/2026

- Mikäli mahdollista tulee raportissa ottaa huomioon vuoden 2010 sedimenttitutkimusten tulokset ja verrata niitä tämän suunnitelman tuloksiin.
- Tutkimusraportti tulee toimittaa sähköisesti Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousviranomaiselle.

RATKAISUN PERUSTELUT

Kalatalousviranomainen katsoo, että esitetty merialueen tutkimussuunnitelma on, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, kalataloudellisesti lupamääräyksen 26) mukainen. Lupamääräyksen 26) mukaan tutkimustulosten perusteella Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (nyk. Lounais-Suomen elinvoimakeskus) kalatalousviranomainen voi edellyttää tarvittaessa kalatalouteen liittyvää tarkkailua jatkossa tai määrätä muista tarvittavista jatkotoimista.

Suunnitelman mukaan sedimenttitutkimuksen pisteiden sijoittelussa on huomioitu alueen eri kalalajien lisääntymisalueiden sijainti. Siten on perusteltua esittää tutkimuksen raportissa kartta eri kalalajien lisääntymisalueiden sijainnista alueella. On myös perusteltua kuvata raportissa tarkemmin alueen kalastoa, kalojen lisääntymisalueita sekä kalastusta.

Mahdollisten muutosten havaitsemiseksi sedimentin haitta-aineissa ja niiden pitoisuuksissa toiminta-alueella on perusteltua ottaa raportissa huomioon vuoden 2010 sedimenttitutkimusten tulokset ja verrata niitä tämän tutkimussuunnitelman tuloksiin, mikäli mahdollista.

TUTKIMUSSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia veloitteen suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman tarkkailupäätöksen muutosta Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen hyväksymällä tavalla tai elinvoimakeskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

Päätös saatetaan voimaan valituksista huolimatta. Suunnitelman tutkimukset toteutetaan kesäkuun viimeisellä viikolla 2026.

OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 62 §, 64 §, 65 §
Hallintolaki (434/2003)

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksua ei peritä, koska luvanhaltija on valtio. Käsittelymaksun periminen perustuu valtioneuvoston asetukseen 1178/2025.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen sekä maksuun voidaan hakea oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimusosoitus liitteenä.

Päätös
28.5.2026
Asiatunnus LOU/4053/2026

ALLEKIRJOITUS	Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitelty ja ratkaissut kalastusbiologi Eeva Ruotsalainen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.
LIITTEET	Päätöstä ja maksua koskevat oikaisuvaatimusosoitukset
PÄÄTÖS	Hakijalle
TIEDOKSI	<p>Päätösjäljennös:</p> <p>Keski-Pohjanmaan kalatalousalue Kokkolan kaupunki, ilmoitustaulun hoitaja ja ympäristönsuojeluviranomainen Lupa- ja valvontavirasto, ympäristöosasto</p> <p>Ilmoittaminen päätöksestä:</p> <p>Tieto päätöksestä julkaistaan Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen internet-sivustolla sekä Kokkolan kaupungin ilmoitustaululla.</p>

Tämä asiakirja LOU/4053/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LOU/4053/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelevä ratkaisija Ruotsalainen Eeva 28.05.2026 11:52